

Kommentarer:

3.8. Lov og forskriftsendringer

3.8.1. Utenlandsbeskatning – skatteplikt som bosatt i Norge

Med virkning fra 1. januar 2004 gjelder nye regler for når og hvordan full skatteplikt som bosatt i Norge inntreffer (skattemessig immigrasjon), samt når og hvordan skatteplikt som bosatt opphører (skattemessig emigrasjon). Nye regler medfører blant annet at det blir vanskeligere å avbryte skatteplikten til Norge etter norsk intern rett. I praksis vil dette medføre større behov for å påberope seg den beskyttelse som ligger i en eventuell skatteavtale.

3.8.1.1. Immigrasjon

Tidligere (t.o.m. 2003) oppstod skatteplikten som bosatt ved fast opphold eller opphold i Norge over seks måneder. Skatteplikten oppstod da fra innreisetidspunktet.

Fra 2004 er det to alternativ for å bli fanget opp som skattepliktig som bosatt:

- opphold på mer enn 183 dager i riket i løpet av enhver tolv månedersperiode
- opphold på mer enn 270 dager i riket i løpet av enhver trettiseks månedersperiode.

Det er ikke krav om at oppholdet må være sammenhengende. Alle dager i Norge teller med uansett årsaken til oppholdet.

183 dager i løpet av en tolv månedersperiode minner om den tidligere seks månedersregelen, men vil fange opp flere skattytere.

270 dagers regelen er helt ny og fanger derfor opp en rekke nye tilfeller, blant annet personer som har emigrert fra Norge, men fortsatt oppholder seg noe i Norge, Eksempelvis pensjonister som ved jevnlig opphold på drøyt tre måneder i året kan fanges opp igjen av full skatteplikt.

Den fulle skatteplikten vil først oppstå fra det inntektsår som oppholdet i riket overstiger det aktuelle antall dager.

Ved beregning av antall dager i Norge skal alle hele eller deler av kalenderdøgn med opphold i Norge medregnes.

Dette innebærer at den som eksempelvis kommer til Norge i september 2004 og oppholder seg sammenhengende i Norge i ti måneder, kun er begrenset skattepliktig for 2004 og så blir skattepliktig som bosatt i Norge fra 2005.

Påbegynnes eksempelvis oppholdet i Norge i begynnelsen av 2004 (slik at oppholdet er mer enn 183 dager i løpet av 2004) inntreffer den fulle skatteplikten fra innreisedagen i 2004.

I og med at hver dag man er innom Norge skal telles som hel dag, vil eksempelvis dagpendlere gå fra å være begrenset skattepliktige, til å være skattepliktige som bosatt, selv uten en eneste overnatting i Norge.

3.8.1.2. Emigrasjon

Tidligere (t.o.m. 2003) forelå det skattemessig emigrasjon når skattyteren brøt sin tilknytning til Norge for godt. Var tilknytningen brutt, opphørte skatteplikten ved utreise.

Fra og med 2004 gjelder følgende vilkår for skattemessig emigrasjon:

- fast opphold i utlandet.

- opphold i Norge som ikke overstiger 61 dager og
- ikke disponere bolig i Norge

Dersom skattyter har bodd minst ti år i Norge før utreise (ikke nødvendigvis de siste ti årene), opphører skatteplikten som bosatt i Norge først etter utløpet av det tredje inntektsåret etter inntektsåret skattyter tok fast opphold i utlandet. (Det er dessuten et vilkår at man ikke i noen av de etterfølgende tre inntektsårene etter utreise har oppholdt seg mer enn 61 dager i Norge eller disponerer bolig i Norge.)

Eksempel:

Har du bodd mer enn ti år i Norge og så selger din bolig og flytter til utlandet høsten 2004, er du altså fortsatt å regne som skattemessig bosatt i Norge, både for resten av 2004 samt 2005, 2006 og 2007, Du plikter derfor å levere selvangivelse til Norge for denne perioden.

Først fra 2008 kan du ha avbrutt skatteplikten som bosatt i Norge. I årene 2005 til 2007 må ikke opphold i Norge for noen av årene overstige 61 dager og du må heller ikke i noen av årene disponere fast bolig i Norge. (Dersom dette ikke overholdes så er det bare å gå tilbake til start og eventuelt sette i gang utflytningsprosessen på nytt.)

Fra og med 2008 kan du oppholde deg noe mer i Norge. Med opphold som ikke overstiger 90 dager i snitt for enhver trettiseksmånedersperiode (og heller ikke så mye som 183 dager i en tolv månedersperiode) blir du ikke fanget opp igjen. Dette gjelder selv om du i 2008 eller senere igjen disponerer fast bolig i Norge.

Dersom du har bodd i Norge i mindre enn 10 år før utreise, opphører skatteplikten som bosatt i Norge fra og med det året du tar fast opphold i utlandet og ikke har opphold som overstiger 61 dager i Norge. Skatteplikten kan uansett ikke opphøre så lenge du disponerer bolig i Norge.

Eksempel:

Du kom til Norge 2001 og tar fast opphold i utlandet fra april 2004. Da vil den fulle skatteplikten til Norge først kunne opphøre fra 2005, i og med at du før utreisen i 2004 allerede hadde vært mer enn 61 dager i Norge.

Disponere bolig

Så lenge skattyter eller hans nærstående disponerer bolig i Norge er det ikke mulig å avbryte den fulle skatteplikten til Norge.

Som nærstående regnes ektefelle/samboer eller mindreårige barn (selv om barnet bor hos fraskilt ektefelle).

Som det å disponere bolig menes å direkte eller indirekte eie, leie eller på annet grunnlag ha rett til å bruke boligen.

Som bolig regnes:

- boenhet med innlagt helårs vann og avløp, med mindre boenheten i henhold til reguleringsplan, kommuneplanens arealdel eller andre offentligrettslige regler på utflyttingstidspunktet ikke kan benyttes som bolig, og
- enhver boenhet som faktisk er benyttet som bolig,

Som bolig anses likevel ikke boenhet som er anskaffet minst fem år før det inntektsår det tas opphold i utlandet og som i denne perioden ikke har vært benyttet som bolig av skattyteren eller dennes nærstående

3.8.1.3. Personfradrag

Som en følge av nye emigrasjonsregler blir retten til klassefradrag/personfradrag gunstigere for skattyter enn tidligere,

Eksempel:

Skattyter kommer til Norge 28. januar 2004 og arbeider her til 20. august 2004 (er i Norge i hele perioden). Etter tidligere regler ville det her blitt gitt 7/12 klassefradrag, i 2004 får skattyter 12/12 klassefradrag.

Eksempel: Skattyter kommer til Norge 20. august 2004 og arbeider her til 15. april 2005 (er i Norge i hele perioden), Etter tidligere regler ville det her blitt gitt 5/12 klassefradrag for første året og 4/12 andre året. Med nye regler får skattyter 5/12 klassefradrag (men er kun begrenset skattepliktig) for 2004 og 12/ 12 klassefradrag for 2005.

3.8.1.4. Fireårsregelen .

Etter tidligere regler kunne den fulle skatteplikten som bosatt i Norge opphøre etter et sammenhengende opphold i utlandet på minst fire år, selv om oppholdet var midlertidig. Skatteplikten opphørte da etter at fire år var gått. Med virkning fra 2004 er fireårsregelen opphevet.

Den som har avbrutt skatteplikten til Norge etter fireårsregelen i 2003 og tidligere) er ikke lenger skattemessig bosatt i Norge og kan kun fanges opp av norsk beskatning ved nytt opphold i Norge. Den som flyttet ut i 2000 eller senere har imidlertid ikke lenger noen mulighet til å avbryte den fulle skatteplikten til Norge uten å få godkjent en skattemessig emigrasjon.

Sktl. § 2-1 annet til sjette ledd skal lyde:

(2) Person som

- a) i en eller flere perioder oppholder seg mer enn 183 dager i riket i løpet av enhver tolv månedersperiode, eller
- b) i en eller flere perioder oppholder seg mer enn 270 dager i riket i løpet av enhver trettiseks månedersperiode,

anses som bosatt i riket, men først i det inntektsår oppholdet i riket overstiger antallet dager som nevnt i henholdsvis a og b.

Bestemmelsen i b gjelder ikke for person bosatt på Svalbard.

(3)

a. For person som tar fast opphold i utlandet, opphører bostedet i riket for det inntektsår det godtgjøres at personen ikke har oppholdt seg i riket i en eller flere perioder som overstiger 61 dager i inntektsåret og at personen eller dennes nærstående ikke har disponert bolig i riket. Bostedet opphører uansett ikke før det tidspunkt personen eller dennes nærstående ikke lenger disponerer bolig i riket.

b. For person som har vært bosatt i riket i minst ti år før det inntektsår vedkommende tar fast bosted i utlandet, opphører bosted i riket etter utløpet av det tredje inntektsåret etter det inntektsår vedkommende tar slikt fast opphold i utlandet, men bare hvis det for hvert av de tre inntektsårene godtgjøres at personen ikke har oppholdt seg i riket i en eller flere perioder som overstiger 61 dager i inntektsåret og at personen eller dennes nærstående ikke har disponert bolig i riket.

(4) Med nærstående menes en persons ektefelle, samboer eller mindreårige barn.

(5) Med å disponere bolig menes å direkte eller indirekte eie, leie eller på annet grunnlag ha rett til å bruke bolig.

(6 \ Med bolig menes:

a boenhet med innlagt helårs vann og avløp med mindre boenheten i henhold til reguleringsplan, kommuneplanens arealdel eller andre offentligrettslige regler på utflyttingstidspunktet ikke kan benyttes som bolig, og

b. enhver boenhet som faktisk er benyttet som bolig.

Som bolig anses likevel ikke boenhet som er anskaffet minst fem år før det inntektsår det tas opphold i utlandet og som i denne perioden ikke har vært benyttet som bolig av skattyteren eller dennes nærstående.

Nåværende fjerde, femte og åttende ledd bokstav f) oppheves.

Nåværende tredje, sjette, syvende, åttende og niende ledd blir henholdsvis syvende, åttende, niende, tiende og ellefte ledd.

Endringene under III og VII trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2004.

Overgangsbestemmelse

Ved ikrafttredelse av endringene under VII gjelder følgende overgangsregel:

Til skatteloven § 2-1 fjerde ledd:

En person som har tatt opphold i utlandet og som ikke er skattepliktig til riket ved utløpet av inntektsåret 2003 på grunnlag av skatteloven § 2-1 fjerde. ledd, skal anses som skattemessig bosatt i utlandet fra og med 1. januar 2004."